

secret al autoarei: de pe acum lucrează la ediția a II-a a "Cronicii învățământului din Vama Buzăului", ediție îmbunătățită și adăugită cu noi documente, inedite, din Arhivele Ministerului Învățământului.

Felicitări, Corina Sporea-Bărăgan, pentru frumoasa pagină de istorie pe care ai scris-o,

fiind de altfel singura autoare din zona buzaielor care a scris o astfel de lucrare complexă. Celelalte scrieri de acest gen sunt simple monografii generale.

Recomand cu căldură lucrarea, spre a fi citită, tuturor cadrelor didactice cât și iubitorilor de istorie.

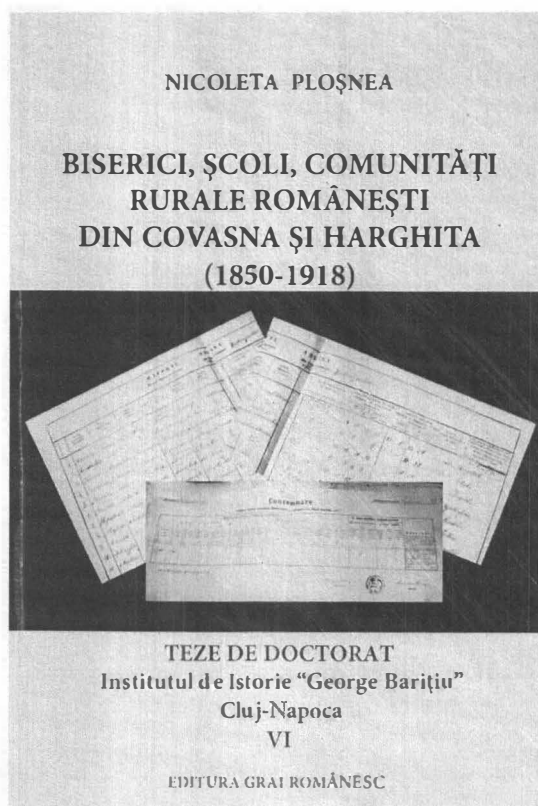
Nicoleta Ploșnea,
**Biserici, școli, comunități rurale românești din
 Covasna și Harghita (1850-1918),**
 Editura Grai Românesc, Miercurea-Ciuc, 2012

Dr. Ioan LĂCĂTUȘU

Lucrarea a apărut în seria *Teze de doctorat susținute la Institutul de Istorie „George Barițiu” din Cluj-Napoca*, sub coordonarea conducătorului științific, dr. Dumitru Suciu. Volumul are 486 de pagini, din care 140 file anexe, bibliografie și rezumatul în limba engleză. Autoarea, Nicoleta Ploșnea, este profesor la Miercurea-Ciuc, soră la așezământul monahal de pe lângă Centrul Eparhial al Episcopiei Ortodoxe a Covasnei și Harghitei și coordonatoarea Centrului Cultural "Miron Cristea" din Miercurea-Ciuc, instituție de cultură laică și bisericească, din subordinea tinerei Eparhii ortodoxe a credincioșilor români din Arcul Intracarpatic.

Este cunoscut faptul că, în ultima jumătate de secol, cercetarea istoriei românilor din județele Covasna și Harghita nu a constituit o prioritate a istoriografiei românești. Un generos proiect inițiat de societatea civilă românească din cele două județe, proiect care avea ca obiectiv reluarea acestor cercetări, în climatul de libertate instaurat în societatea românească, după evenimentele din decembrie 1989, a prins contur, consistență și continuitate, după înființarea Episcopiei Ortodoxe a Covasnei și Harghitei, în anul 1994, și crearea cadrului instituțional adecvat cercetării arealului est-transilvan, din perspectivă interdisciplinară, toate acestea cu binecuvântarea și sprijinul nemijlocit al IPS Părintele Arhiepiscop Ioan Selejan.

Astfel, cercetările din perioada interbelică purtând semnătura lui Nicolae Iorga,

Gheorghe Popa-Lisseanu, Sabin Opreanu, Ștefan Meteș, Ștefan Manciu, Emil Micu, Teodor Chindea, Aurel Nistor ș.a., precum și drumul deschis de savantul clujean I.I. Russu și urmat exemplar prin activitatea cunoscuților cercetători Ioan Ranca, Ioana Cristache-Panail, Ana Grama, Liviu Boar, Vasile Lechințan ș.a., a continuat și s-a consolidat prin constituirea unei adevărate comunități

științifice care, an de an, a participat la sesiunile, simpozioanele, dezbaterile organizate de Centrul Ecleziastic de Documentare „Mitropolit Nicolae Colan”, Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni, Arhivele Naționale și Centrul European de Studii Covasna-Harghita și Fundația „Miron Cristea”, la Sfântu-Gheorghe, Miercurea-Ciuc, Toplița, Izvorul Mureșului și Covasna, iar comunicările prezentate cu aceste ocazii au fost publicate în cele 15 ediții ale anuarului „Angvstia”, șase volume „Sangidava”, în paginile revistei „Grai Românesc” a Episcopiei Ortodoxe a Covasnei și Harghitei, și în alte numeroase lucrări de istorie, etnografie, sociologie, demografie, de spiritualitate și cultură românească.

Volumul *Biserici, școli, comunități rurale românești din Covasna și Harghita (1850-1918)* are meritul de a valorifica un impresionat volum de informații, preluat din lucrările menționate, dar și din alte surse editate, lucrarea fiind elaborată pe baza unei vaste bibliografii. Un alt merit al volumului de față îl constituie introducerea în circuitul științific a unui număr mare de documente inedite, depistate în urma cercetării laborioase a fondurilor arhivistice aflate în păstrare la Arhivele Naționale și în arhivele ecleziastice din Sfântu Gheorghe, Miercurea-Ciuc, Sibiu, București, Târgu-Mureș și Alba Iulia. În acest context, subliniem valoarea documentară deosebită a anexelor care conțin „date, statistici, cifre precise ce sunt integrate, comentate temeinic de către autoare care le întreprêtează, le pune în lumină în lucrare”.

Beneficiind de îndrumarea atentă și de înaltă competență a cercetătorului științific clujean Dumitru Suci, autoarea a elaborat teza de doctorat după „o structură bine gândită, bine realizată și axată pe cinci capitole mari, fiecare cu subdiviziuni tematice”. Problemele abordate în cele cinci capitole, subsumate temei generale și perioadei istorice cercetate (1850-1918), sunt grupate tematic, geografic și cronologic astfel: Cadrul geografic-istoric. Scaunele secuiești între 1850-1918; Bisericile românești din protopopiatele Trei Scaune, Odorhei, Ciuc-Giurgeu, Reghin; Satul românesc din „Secuime” - obște bisericască și ctitor de școli; Învățământul confesional și protopopiatele românești din Covasna și Harghita; Preoți, învățători și credincioși din Covasna și Harghita în timpul Primului Război Mondial și participarea lor la Unirea Transilvaniei cu România de la 1 Decembrie 1918.

Pe baza unei metodologii riguros elaborate, autoarea a reușit să sistematizeze și să analizeze informațiile editate și inedite, „încadrându-le armonios în firul roșu al evenimentelor”, oferind cercetării - așa cum subliniază conducătorul științific Dumitru Suci - „tabloul evoluțiilor protopopiatelor, parohiilor, școlilor confesionale și ale sufletelor credincioșilor ortodocși și greco-catolici” din arealul cercetat. Înțelegerea evoluției faptelor, proceselor și fenomenelor analizate este înlesnită de prezentarea cadrului general instituțional și legislativ, laic și bisericesc, în care au loc acestea. Sunt prezentate cauzele care au determinat anumite evoluții, rolul benefic al unor mari personalități precum mitropolii Andrei Șaguna și Alexandru Sterca Sulițiu, viitorul patriarh Miron Cristea, al protopopilor locali, al elitei românești transilvane și, în mod deosebit, al celor doi principali intelectuali ai comunităților sătești - preotul și învățătorul.

Prin întregul conținut al volumului, autoarea și-a atins scopul propus, respectiv acela de a „reconstitui o imagine cât mai veridică a vieții și a evoluției „TRIADEI” existenței românești: SAT, BISERICĂ, ȘCOALĂ”, în această parte de țară. **Pe drept cuvânt se poate aprecia că, volumul Biserici, școli, comunități rurale românești din Covasna și Harghita (1850-1918) reprezintă o lucrare de referință pentru istoria locală, regională și națională. Pe viitor, cei care vor cerceta istoria fostelor scaune secuiești, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, vor trebui să includă obligatoriu în bibliografia lor și această lucrare.** De aceea, volumul de față constituie o valoroasă bază de date indispensabilă pentru editarea sau reeditarea monografiilor locale, inclusiv pentru localitățile etnic mixte, în care astăzi comunitățile românești, ca urmare a procesului de maghiarizare, sunt drastic diminuate. De aceea cartea trebuie să fie cunoscută, atât de cercetători, profesori, preoți, oameni de cultură, dar și de publicul larg, iubitor de cunoașterea adevărului istoric și, mai ales, de unli formatori de opinie din presa locală de limbă maghiară care continuă să minimizeze, sau chiar să eludeze prezența și dăinuirea populației românești în „Secuime”. Volumul trebuie să se regăsească în toate parohiile ortodoxe și școlile românești din județele Covasna și Harghita.

Sincere felicitări autoarei și călduroase mulțumiri tuturor celor care au sprijinit-o, în conceperea, elaborarea și finalizarea acestei remarcabile lucrări. Prin această reușită de certă valoare științifică, autoarea și-a câștigat un loc distinct și respectat în rândul elitei formată din „corpul” cercetătorilor specializați în domeniul istoriei

moderne și contemporane a României. Dumnezeu să-i răsplătească truda jertfelnică și să-i sporească puterile pentru a continua cercetarea dar și realizarea unor noi fapte ziditoare de istorie, cultură și spiritualitate românească la izvoarele Oltului și ale Mureșului.

coord. Dr. Ioan Lăcătușu,
Genealogia Familiei Colan,
 Editura Eurocarpatca, Sf. Gheorghe, 2012

Prof. Ligia-Dalila GHINEA

Această apariție editorială, pe care o datorăm Centrului European de Studii Covasna-Harghita, coordonată de directorul Editurii Eurocarpatca, dr. Ioan Lăcătușu, ar putea fi considerată, mai degrabă, un florilegiu al Arcului Intracarpatic, dar fiindcă totul este relativ, după cum a demonstrat Albert Einstein, adevărul ar avea de suferit.

De ce susținem această aserțiune care poate vă surprinde?

Pentru că în lucrarea, apărută în noiembrie 2012 și intitulată sugestiv „Genealogia Familiei Colan”, dr. Ioan Lăcătușu, coordonatorul acestei ediții de lux de 200 de pagini, cuprinde foarte multe informații, imagini, petiții, epistole, mărturii referitoare la personalitățile care compun arborele genealogic al Familiei Colan, dar care locuiesc sau au locuit și își aduc sau și-au adus contribuția aleasă în diverse domenii, în întreaga țară și peste hotare. Acesta este motivul pentru care susținem că acești iluștri cărturari, savanți, prelați cu care ne mândrim, noi, ca români, fac cinste nu doar Arcului Intracarpatic, ci întregii noastre României.

Citind acest volum, simțim că „așa cum râurile își croiesc drum, prin munți, prin dealuri, prin câmpii, purtând în undele lor, binecuvântarea Cerului, tot așa și societatea umană este traversată de importante familii, pe ai căror umeri se sprijină, de secole întregi, cerul țării întru dăinuire. Un asemenea râu își are izvorul în localitatea Araci, aflată în sud-estul Transilvaniei și îmbrățișată

Centrul European de Studii Covasna-Harghita

GENEALOGIA FAMILIEI COLAN

Editura Eurocarpatca
 Sfântu Gheorghe
 2012

de Munții Carpați. Această localitate (din județul Covasna, n.n.) se învecinează cu una dintre cele mai importante așezări din spațiul nostru românesc, și anume localitatea Ariușd. Când rostești numele acestei localități, te duce gândul dincolo de istorie, în însinguratele vremuri de unde aflăm importante urme materiale ale unei culturi înfloritoare. Având în vedere configurația geografică a